

Tzvetta Sofronieva

Egy másik tiltott szóról

Ha nem épp Angyal lennél,
megszerettelek volna,
testem enyémmé tett volna,
milliméter pontossággal a földet felkutattam volna,
ha tested lett volna,
hozzám szorosan közel,
angyal nem lehetnél volna.
Az oxigén ég.
A nitrogén, mely nem ég, éget.
Az Angyalok égnek.
Emberek, melyek nem égnek, megégetnek.
A pátosz valóban valami régmódi.
A pátosz és az Angyal jól illenek egymáshoz.
Ha nem épp Angyal lennél, megszerettelek volna,
erőszakosan, mint ahogy a nők
olyan férfiakat szeretnek, kik nem angyalok,
igen, ezt teszik a nők, újból és újból.
A folyékony nitrogén folyékony hiány,
ugyanis nem anyag, ráncos, fájdalmat okoz,
köddé, homállyá, sötétté válik, megfojt.
Vágyakozás,
el ne hagyj.

Domokos Johanna fordítása

Jónás és a cigarettafüst

Bekebeleztük a cápát,
s ő tovább rág minket.
Jónás fizetett, mi megköszöntük,
a halfilé ízlett,
a bálna gyomrára emlékeztetett,
mikor a torkunkon lecsúszott.
S ekkor köhögni kezdtünk,
nem a szálkák miatt, hanem
a füst miatt, a „Mobi Dick”-en
mit sem sejtettek a cápáról vagy a köhögésről.
Tovább folytatódott a vadászat,
s Jónás nem szokott le a füstölgésről.

Elemi szükségletek

Nyersanyagok a nap lencséje alatt,
kőzetek fotonbombázása,
a fényár mindent elpárologtat,
helyet ad több istennek is,
Jupiter visszahúzódik és létrejönnek Földek,
Neptunok, Merkúrok és társaik,
Gaiának később szüksége lesz Máriára
és Luna,
a hold vélhetően biszexuális,
a lényeg, hogy társa legyen,
a lényeg,
hogy az ingadozás így szelídebb,
vonzerővé, belégzésre alkalmas levegővé lesz,
heves viharok, egyre hevesebbek,
megszilárdítani, megszilárdítani,
a magány halálhoz vezet,
mindenkinek kell társ
és szabad láthatár,
egyedül nem megy,
Apollo 17, Houston,
ez még túl korai,
kifutunk az időből,
gyere megszilárdítani,
szülni vagy összeütközni
egy másik testtel,
az egyesülés romjaiból
új partner születik,
és a két táncos végre
összeölelkezik, harmóniában,
majd újabb lépések,
s az egyik eltávolodik,
megadja a kellő szilárdságot,
próbálkozás és tévedés,
a kapcsolat finomhangolása,
összetett és ijesztő,
Nap, Hold, csillagok,
nélkülük nincs Föld,
gyereklámpások sem,
a véletlen zseniális sokszínűsége,
ami megment.

A sötét

(loutrophoros: 1 : perem – 2 : nyak – 3 : fogantyú – 4 : váll –
5 : has vagy test – 6 : talp)

A pupillák sötétje
a csillagok közti
sötétséggel egy –
felszív mindent,
befogad mindent,
mindent átalakít –
legmélyebb eredet,
feltételek, hogy
létrejöhesse
az élet.
Mély,
mély,
mély,
valódi
felvétel,
szűk átjárók,
nagyon szűkek, zavaros, zavaros, zavaros,
máshová tartozunk,
későbbre, egy
más időszakba.
Örökké folyékony
víz,
víz
még
nem felhő,
nem jég,
nem gőz,
víz, ahogyan
azt megisszuk,
így, ilyen formában,
kell ez az információ.
Mert a sötét térben számos
megválaszolható vár még: A felhő hol
maradt? Hogyan keletkeztek a felhőből?
Először kőzetként leülepedni, majd folyékony vízként.
Ó, hogy mennyi képességgel kell bírnia az asszonynak!

Portörlés, szemétlezvitel

Gázfelhő, párafelhő, porfelhő, köd,
 üres univerzumok összeolvadása, tágulás
 hirtelen, eltökélt, jövőorientált, sietős,
 elképzelhetetlen, egyidejű, egy radioaktív erő
 születése, hélium a hidrogénből, a fúzió
 folyamatos, nehéz részecskék a magban,
 meghaló csillagok, csillagrobbanás, szuper
 új világok, a vonzás hullámai, csillagpor
 hordoz mindent a felfogóképesség hálójában.
 Napok pora a testünk, por, túl sok por.

Infravörös kamera, ezer fok, modellezése
 a kezdeteknek, hogy megértsük és elviseljük magunkat,
 először meg kell kérgesednie, lehűlnie mindennek, de meteorok hullanak.
 A mozgásból hó lesz, tűz, ősvárakozás,
 a láva csak akkor kövül meg, ha ki tud húlni, igazán cool lesz,
 érdektelen, egyértelműen modern.
 Rejtett víz, gőz, először gőz,
 majd óceánok, még mindig vég nélkül méreg, és azután
 szemetet elkülönítő, szorgos baktériumok: oxigén.
 Vajon a szemetünk valaha ennyire értékes lehet?

Csodadetektor

Sötét anyag detektor,
 a Homo Ludens szereti a játékokat,
 plazmagömbök, egymást átölelő villanások,
 galaxisokból a gravitáción keresztül lesznek
 univerzumok,
 az egyesített erők mégis szerepet kapnak,
 szívesen játszunk egymás ellen, s nemsokára
 változások előtt találjuk magunkat,
 hogy mikor,
 azt kilencvenöt százalékban titok övezi,
 a titkok mégis csak nyers alapjai
 az univerzumnak,
 a miénk tágul, sötét törekvés
 hajtja, s a kíváncsiság megoszt, eltávolít, mégis
 minden összeköttetésben marad, beágyazva
 a sötét anyag hálójának szándékaiba,
 az esztétika szenzorán keresztül bemutatva.

Semmi nincs a fény és a nyelv között

Lessing színpadán
a helyzet értelmezése,
a mindennapi élet matematikája
lírai átélést kíván.

A bőr alá bekúszott
csírákat bontott nyelvek
összefonódnak, tintakék
tetoválásokká gubancolódnak,
a tú ismeretlen, ám hegyes,
minden szúrás belülről ered.

Kivesszük a székeket,
asztalokat, színeket, falakat, szavakat,
a semmi közegét az a veszély fenyegeti,
hogy megteremtik. Hogy megmentssem,
tengernek képzem. Csak ez tudja
megadni ezt a szabadságot, ezt
a vitát a másikkal bennünk.
Mikor voltunk még tengeri lények
és mikor leszünk újra azok?
A tenger megpróbál átölelni engem.

Pulzál a testem, derékszögű háromszög
tetoválásokkal teleszórva.
Kiszámolom az átfogóját a
vitorláknak. A bölcsesség szeretője
vagyok, mondta Pitagorasz állítólag.
Gyerünk a széllel a semmi
horizontja felé! A közelség, meghitt,
sötétzöld kerettel, betölti az érzékeket,
s a fény és a nyelv között,
a semmi fogalma végre nyugalmat ad.

A jelek azonossága iránti vágy

Nó színházra vágyom
Megmentést kínál
Sötét hangok, mély hangok
A halált felfogni

Figyelem és sebesség
A vörösbege szemében
Kosztümök ősi pompája
High-tech színpadon

Érezni, amit Orfeusz komponált
Sötét hangok, mély hangok
Apám sírjánál
Barátaim sírjánál

Olyan mélység után vágyom
Ami elragad pusztítás nélkül
A jelek azonosságára
A Z után a szavakban

Nem követelem a világot
Virág vagyok csupán
A fény sugarakat súgva
tükrözöm vissza

Kovács Ildikó Eszter fordításai

Az 1963-ban Szófiában született **Tzveta Sofronieva** gyerekkora óta számos nyelvvel kísérletezik. Ennek ellenére fizika szakra jelentkezett a Szófiai Egyetemen. Tudományszociológiai, -történeti érdeklődése már diplomamunkájában megmutatkozik, melyet a kvantummechanika mint tudományág létrejöttéről írt. A keleti blokk összeomlása amerikai és kanadai emigrációja, de egyben kutatóútja alatt éri. E mozgalmas hónapok alatt írói fesztiválokra vesz részt, valamint előadásokat tart többek között a UCLA-n, a Harvardon, a Pennsylvaniai, a Torontói és a Chicagói Egyetemen, a Johns Hopkinson, valamint a UQAM-on. Miközben a tudományok kultúrák közvetítéséről doktorál, Joseph Brodsky poétikai óráin is részt vesz. A Weimari Köztársaság külügyminiszteréről, a kor jelentős publicistájáról elnevezett Walther Rathenau-ösztöndíjjal (Potsdami Egyetem) 1991-ben Németországba megy, és megismerkedik leendő férjével. A következő években a Szabad Európa Rádió berlini tudósítójaként dolgozik (1993–2000), és lányuk nevelésének adja át magát. Számos alkotói és kutatói ösztöndíja közül kiemelhetők az alábbiak: Cambridge Egyetem (1992), Akademie Schloss Solitude (1996), Villa Aurora, Los Angeles (2005), Max Planck Intézet, Berlin (2010), MIT Cambridge (2012). Verset, drámát, esszét, tanulmányokat húszas éveit elejétől publikál bolgár, angol, majd német nyelven, sőt az utóbbi időben számos további nyelv elemeit is beemeli alkotásaiba. E többszörösen képzett, poliglott szerzőnőnek, kinek műveiben néhány magyar vonatkozás is található, a német kortárs irodalom viszonylag tágasabb tere remek táptalajt nyújt ahhoz, hogy kozmopolitizmusát megélhesse, egyetemes üzenetét minden irányba közvetítse. Sofronieva nagyon sok kortárs szerzőt fordított bolgár, német és angol nyelvre (erre vonatkozóan is l. a kötet végén található fontosabb műveinek, díjainak listáját). Műveit eleddig több mint húsz nyelvre fordították le, többek között angol, német, finn, magyar, francia, spanyol, japán, üzbég és ukrán nyelvre. *A Föld színe* című, magyar nyelvű, 2019-ben megjelent kiadvány az eddigi legterjedelmesebb fordításkötete. (A szerk.)